

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopis naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat

Leto XXXII.

Celovec, 1. sušca 1913.

Št. 9.

Koroške razmere.

Star refren o tužnem Korotanu se ponavlja dan na dan in če ne bi imeli trdne vere, da mora pravica slednjič enkrat vendar zmagati ter da se morajo obrniti razmere tudi pri nas na bolje, bi morali že davno obupati ter vreči puško v koruzo.

Kako se moramo za vsako betvico narodne enakopravnosti neprestano boriti in na kake težkoče pri tem zadenemo, odnosno kako se trudijo razne oblasti, delati nam namenoma zapreke, kaže zopet naslednji najmlajši slučaj.

S kupno pogodbo od 6. septembra 1909 je kupila »Družba sv. Mohorja« neko posestvo v celovškem mestu ter je bila glasom sklepa c. kr. deželnega sodišča v Celovcu od 19. novembra 1912, št. IV. 1447/12, vknjižena lastninska pravica za imenovano družbo.

Samoobsebi se razume, da se je napravila tozadevna zemljknižna prošnja slovensko, vzlic temu pa se je izdal zemljknižni sklep v nemškem jeziku in se je v nemščini tudi izvršila vknjižba v deželno desko in, kar je najmanj opravičeno, pod imenom »St. Hermagorasverein in Klagenfurt«, v oklepaju pa (Družba sv. Mohorja v Celovcu) vzlic temu, da ima družba kot cerkvena bratovščina edino oficijelno slovensko ime »Družba sv. Mohorja«, brez kakega dodatka in brez kake drugojezične prestave. Torej kar dve krivici naenkrat!

Ni ga zakona, ki bi predpisoval ali dalj poslovanju s strankami nemškemu jeziku prednost pred slovenskim, oba sta enakopravna. Nadalje ne obstoji nikak zakon in nobena naredba, po kateri bi bila rešitev slovenskih vlog v slovenskem jeziku prepovedana. Praksa, ki se je v tem oziru uvedla nekaj časa sem na Koroškem, nosi torej na čelu očitni pečat nepostavnosti, samovoljnosti.

Koroški Slovenci imamo pravico, zahtevati reševanje slovenskih vlog v našem jeziku in to zahtevamo in bomo zahtevali vedno! Kdor nam jo krati, posameznik ali urad, nam dela krivico, ki pa ne postane

nikdar pravica, če bi se jo še tako dolgo prakticiralo.

Da se je izvršil torej vpis v zemljiško knjigo v nemščini, je popolnoma protizakonito.

Še bolj protizakonito pa je dejstvo, da se je ime družbe kot lastnice kupljenega posestva samovoljno prestavilo na nemški jezik, popolnoma v nasprotju z dotično prošnjo in s pravili, glasom katerih je edino in pravo ime le »Družba sv. Mohorja v Celovcu« in nič drugega.

Naravno je, da se je vodstvo družbe zoper to očitno krivico in samovoljnost celovškega deželnega sodišča pritožilo in je opravičeno pričakovalo, da bode višje deželno sodišče v Gradcu krivico popravilo ter kompetentne faktorje v Celovcu podučilo, da nikakor ni dovoljeno samovoljno pretvarjati imena in družbene firme.

Toda kdor bi mislil, da se reže pravica v Gradcu z drugim nožem kot v Celovcu, bi se silno motil.

Proti vsemu pričakovanju je prejela družba na svoj rekurz tudi od višjega deželnega sodišča v Gradcu negativni sklep, s katerim se celovškim nezakonomnim daje sankcija, njihovim provzročiteljem pa nadaljna potuha.

Zanimivo si je pogledati puhle in za lase privlečene razloge, s katerimi hoče višje deželno sodišče utemeljevati svoj sklep, s katerim je družbin rekurz zavrnilo. Pravi namreč, da se nad samonemškim zemljknižnim sklepom, s katerim se je vpisala lastninska pravica pri kupljenem posestvu za družbo zaradi tega ne more spottikati, ker je »zastopstvo« (Vertretung) družbe, kakor je sodišču znano, zmožno nemškega jezika.

Da pa se je izvršila vknjižba na ime »St. Hermagorasverein in Klagenfurt«, kakršnega imena pa cel svet ne pozna, namesto pravilno na ime »Družba sv. Mohorja v Celovcu«, utemeljuje višje deželno sodišče z uprav ničevim razlogom. Juridične osebe se morajo vedno nazivati z imeni, ki jim pristojajo, ne sme se jih od nikogar niti samolastno pretvarjati niti prestavljati, ako ni za to posebnega oblastvenega dovoljenja.

Navajeni smo hudega popra, vtaknili smo večkrat zaradi ljubega miru marsikatero krivico molče v žep, toda tako vnebovpijoče krivice, kot se nam godi kot Slovencem v predležem slučaju, ni mogoče prenesti mirne krvi.

Zoper očitno nepostaven in v nasprotju z dejanskim položajem in resnico stoječi sklep graškega nadsodišča je vložila družba sv. Mohorja rekurz na c. kr. najvišji sodni dvor na Dunaju, od koder opravičeno pričakujemo pravice, katere pri nižjih instancah Slovenec v jezikovnih zadevah žalibog več ne najde.

Družba sv. Mohorja je, kakor znano, cerkvena bratovščina, ki ima glasom imenika v Koledarju okrog 80.000 članov. Ona razširja vse svoje izjave in izdaja vse svoje knjige le v slovenskem jeziku, saj ni nikjer čitati: »Izdala in založila St. Hermagorasbruderschaft« ali »St. Hermagorasverein«.

Javna oblast, katera gotovo Slovincem najmanj kaj spregleda, pa se nad pol stoletja nad temi publikacijami ni niti enkrat spottaknila. Že edino to dejstvo je pač menda zadosti jasen dokaz, katero je pravo in oficijelno ime družbe!

Deželno sodišče, ki uganja take samolastnosti in katerega utemeljevanju so se vsedli na lim tudi v Gradcu, pa je brskalo pri rešitvi prvega rekurza tudi po trgovskem registru in kljub temu, da je našlo tam, da je registrovano tiskarniško podjetje Družbe sv. Mohorja le z izključno slovensko firmo kot »Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu«, je vendar izvršilo nemško vknjižbo in je ime prestavilo.

Najlepše pa še pride. Deželno sodišče je izvršilo oziroma zaukazalo vpis v zemljiški knjigi na »St. Hermagorasverein«. Nadsodišče je to odredbo potrdilo, sklicujoč se pri tem na neko knezoškofijsko potrdilo, ki pa ne govori o »St. Hermagorasverein«, ampak o »St. Hermagorasbruderschaft«, katero potrdilo pa je sicer brezpomembno, dasi ima tudi ono pridejano slovensko firmo. Po tej logiki je nadsodišču očitvidno vseeno, ali se družba imenuje »St. Hermagorasbruderschaft« ali »St. Hermago-

Podlistek.

Ladja je izginila.

Spisal Edward Noble, poslovenil Ratiški.

(Dalje.)

»Pomirite se,« ga je miril Geskin. »Med prijatelji ste. Povejte nam, kako je prišlo do vsega tega.«

Krmar se je osupel oziral krog sebe in ko je zapazil Langtona, je dejal mirno:

»Odrezali so me! Ako me vprašate, kako se je to zgodilo, moram vam reči, da sam tega dobro ne vem, a moralo je tako biti. Imam oči, pa sem videl, da so odrezali vrv in navrtali čoln. Tulil sem kot ranjen vol, a v odgovor mi je bil porogljiv smeh.«

»A zakaj so vas ti ljudje tako zapustili?«

»Ker so hoteli na lov na race,« je vzkliknil Sedgeley z drhtečim glasom od razburjenja. »No, to je moral biti lep lov. Gospod, bilo je tako: Nekaj gospodov je prišlo v pristan in me pregovorilo, da jih popeljem po vodi. To ni nič hudega. Najprvo so mi dali bito, kolikor sem pozelel in zaslužiti sem hotel zlat, ki so mi ga ponudili in tako je

prišlo do vsega tega. Odrinili smo. Nato smo se usidrali in eden je šel na kopno. Ko je izginil, sem začul, kako so ostali razbijali. Hoteli so dvigniti sidro in odpluti, a jaz, naravno, sem se temu upiral. A kaj naj bo eden proti trem. Odpluli smo brez Langtona do Hope Pointa. Tamkaj smo se zopet usidrali. Odrinili so na race in ves dan ni bila ustreljena ne ena race. Pričel sem se čuditi in nek sum mi je vstajal o njihovi nakani.

Ob desetih ponoči smo dvignili sidro in že sem mislil, da se povrnemo s plimo. Toda tako ni bilo. Zavel je svež veter s severoztoka in hoteli so pluti dalje. Jaz sem stal pri krmilu, a drugi so se pri kajutni peči gredli noge. Pričel sem vleči na ušesa njihov pogovor. Noč je bila temna, na vodi le posamezna ladja.

»S tem vetrom,« se je oglasil izmed njih, ki so ga klicali za Neda, »bi morali v treh, najkasneje štirih urah doseči Medway.«

»Mesečine ni, kaj ne?« je vprašal dolgin, ki je bil najbrže vodja.

»Ne duha ne sluha po nji,« reče drugi. »Tjakaj moremo dospeti, ne da bi nas kdo opazil, in preden izbruhne, bomo že napol pota daleč! Potem bomo že vse tako ukre-

nili, da za nami ne bo sledu, kakor ga ne bo po »Sultanu«, ko zleti v zrak.«

»Moj Bog!« sem si dejal. »Torej Sultana želite pognati v zrak? To je krasna lovska družba. Pamet rabi, dečko!«

Razmišljal sem za hip. No, tu ni več pomoči, ladjo moram zapeljati na pesek. Okrenil sem krmilo in ladjo nameril naravnost na celino. V tem hipu so bil vsi trije na krovu. Dolgin je pričel iskat po vrvi, na kateri je bil privezan čoln. Nato je dejal svojemu tovarišu: »Ned, skoči v čoln in poglej, je li vse v redu, ker kmalu ga bomo rabili.«

Ned se je spustil v čoln in čez par minut je bil zopet na krovu.

»Čoln je poln vode,« reče, »in moje noge so čisto premočene.«

»To je zlo,« de dolgin. »Ti, dečko,« reče meni, »skoči doli in izčrpaj vodo. Čoln je napol poln.«

»Spustil sem se v čoln in pričel metati vodo iz njega. V tem sem začul, kako je po vodi plusknil odrezani konec vrvi — bil sem odrezan. V čolnu ni bilo ne vesla, ne deske in povrh tega še dno izbito. V lepo past sem se vjel! Hotel sem s klobukom zamašiti luknjo, a voda mi je segala že do kolen. Nikjer nobene žive duše. Kaj mi je preostajalo? Zmrzniti ali se pa utopiti.«

(Dalje sledi.)

ras-Verein«, le da se ne bi imenovala pravično, kar je, namreč »Družba sv. Mohorja«.

Niti pravila, niti spisi trgovskega sodišča ne dajejo najmanjše podlage za tako nazivanje, toda to ni žepiralo niti deželne niti nadsodišča. Zato pa se bode morala menda imenovati odslej naprej družba najbrž »St. Hermagorasverein« zaradi tega, ker se je nekemu nevednežu, ki sedi sicer v sodni hiši v Celovcu in ki očitno slovensčine ne zna ter vsled tega ne razločuje med društvom in družbo, vzljubilo, prekrstiti Družbo sv. Mohorja v St. Hermagorasverein. V bodoče se bode brez dvombe še pripetilo, da bo kak tak sodnik kurzovec odprl Janežičev slovar ter prekrstil družbo v »St. Hermagorasgesellschaft«, ali v »St. Hermagorasgefollge«, ali v »St. Hermagorasverbindung«, ali »St. Hermagorasgemeinschaft«, ali »St. Hermagorasgemeinschaft«, ali »St. Hermagorasunion«, ali »St. Hermagorascompagnie«, ali celo »St. Hermagorasmanagement«, kajti vse to lahko pomenja po Janežičevem slovarju »Družba«. In tako, kakor bode dotični filolog slučajno zadel ali pri volji, se bode po nazorih, katere zastopa sodišče, morala imenovati v bodoče družba, kakor se jo sedaj sili, kot »St. Hermagorasverein«.

Tako postopanje, take samolastnosti in krivice pa brez dvombe prestopajo meje tistega, kar bi mogel prenašati brez glasnega protesta najmirnejši človek in zato z zaupanjem pričakujemo razsodbe najvišjega sodišča.

Občni zbor „Slovenske kršč.-soc. zveze za Koroško“.

V nedeljo, dne 23. februarja 1913 se je vršil ob sijajni udeležbi občni zbor »Zveze« v veliki dvorani hotela »Trabesinger« v Celovcu. Ta občni zbor je bil mirna, dostojna manifestacija najboljšega dela našega naroda, onega dela, ki stoji v prvih vrstah naše organizacije. Okrog 30 društev je bilo zastopanih. Nekatera društva, kot Železna Kapla in St. Tomaž so bila naravnost sijajno zastopana.

Predsednik »Zveze«, dr. Val. Rožič, je pozdravil v toplih besedah vse došle navzoče. Tajnik g. Jožef Vajncerl je poročal: »Zveza« je imela 10 odborovih sej, v katerih se je obravnavala različna tvarina. Zveza je priredila dva mladeniška shoda, in sicer v St. Rupertu pri Velikovcu in v Žitarivasi. Prvega se je udeležilo okrog 200 fantov. Po cerkvenem opravilu in pridigi (opravil g. msgr. Podgorc) se je vršil mladeniški tabor, na katerem so govorili gg.: dr. Natlačen, poslanec Grafenauer in msgr. Podgorc. Višek slavnosti je bil skupen nastop celovških in velikovških »Orlov«. Ravno tako sijajno se je obnesel mlad. shod v Žitarivasi, na katerem se je vršila obenem tudi slovesna otvoritev »Društvenega Doma« v Žitarivasi. Govorila sta gg. dr. Rožič in dr. Hohnjec.

Socialni tečaj.

Nadalje je Zveza priredila sedem socialnih tečajev, in sicer: v Pliberku, Velikovcu, St. Tomažu, Dobrlivasi, Logivasi, St. Lenartu pri sedmih studencih in ženski socialni tečaj v St. Jakobu v Rožu.

Vsi tečajji so se dobro obnesli, samo da v Pliberku vsled nesporazumljenja niso nastopili vsi napovedani govorniki. V Velikovcu je bila pa udeležba slaba zaradi nepoznega obvestila. Najboljši tečaj je bil v St. Jakobu v Rožu.

Ženski shodi.

Ženskih shodov je bilo sedem, in sicer v Prevaljah, Velikovcu, Podljubelju, Globasnici, Tinjah in Pliberku. Večinoma so se ženski shodi dobro obnesli, sijajna naravnost sta bila v Šmihelu in Tinjah; razun tega se vršijo redni ženski shodi v Pliberku, Dobrlivasi in v Celovcu. Žensko organizacijo bo vodil zanaprej v okviru Zveze č. g. dr. Gregor Rožman.

Orli.

Orlova organizacija je tudi že krepko začela delovati na Koroškem. Doslej je pet odsekov, in sicer v Celovcu, v St. Janžu, v Pliberku, v Dobrlivasi in v Velikovcu. Članov je 104. Novo ustanovljena »Podzveza

Orlov za Koroško« bo Orlovo idejo odslej krepko širila po Koroškem. Predsednik Podzveze je g. Franc Smodej, načelnik tov. Male iz St. Janža. 8. in 9. marca namerava Podzveza prirediti prvi vaditeljski tečaj za Koroško v Celovcu. V preteklem letu je zveza poslala 13krat vaditelje na deželo, in sicer v Pliberk, Dobrolovas in Globasnico. Največja ovira Orlove organizacije je bila prepoved uniforme od strani okrajnega glavarstva v Celovcu.

Govorniki.

Kot osrednja organizacija je Zveza zvesto vršila svoj poklic s tem, da je pošljala društvom govornike. Govornike je poslala 32 društvom, in sicer 119 na deželo; razun tega so zvezini govorniki nastopili v Celovcu pri delavskem društvu, pri ženskem odseku, pri Orlih okrog 30krat. Na deželo so šli: dr. Rožič 23krat, podpredsedniki 18krat, g. Krigl 16krat, g. Smodej 12krat, g. Vajncerl 10krat, gosp. msgr. Podgorc 7krat, g. dr. Schaubach petkrat, g. Mavchler 5krat, g. Fritz petkrat, g. Jož. Ogris 5krat, g. dr. Jesenko 4krat, g. dr. Rožman 7krat, č. g. župnik Poljanec 7krat, g. Ražun, g. Ulbing. Iz tujine: č. g. dr. Hohnjec iz Maribora, dr. Natlačen, g. Terseglav, g. Gostinčar, č. g. Kalan iz Ljubljane. Tvarina govorov je obsegala, se lahko reče, vsa socialna vprašanja s posebnim ozirom na koroške razmere.

Nova društva so se ustanovila: v St. Lenartu pri Sedmih studencih, Borovljah, Ukvah; za Medgorje so pravila vložena in za Krčanje so že potrjena.

Delovanje društev.

Pohvaliti se morajo društva: v St. Tomažu v Pliberku, Dobrolovasi, Črni, Celovcu. Dobro delujejo društva: v Velikovcu, Prevaljah, v St. Janžu v Melvičah, Kazazah, Bilčovsu, Svečah. Srednje delujejo društva v Železni Kapli, Možici, Žvabeku, Guštanju, St. Lenartu. Iz mrtvila so se dvignila društva v Podljubelju, St. Jakobu v Rožu in Škocjanu. Ta društva kažejo lepo prihodnost. Ponehala so nekoliko: Globasnica, Radiše, Žitaravas, Ruda, Vogrče, Brdo, Ziljska Bistrica, Šmarjeta, Vazenberg, Podravlje, Klošter. Zaspala so društva: v St. Lipšu, v Vovbrah, Hodišah, Kotljah, Šmihelu, na Djekšah, v Škofičah, Rožeku, Grabštanju, na Obirskem, v Selah, v Ločah, na Krčanjah. Iz tega umetnega spanja bo treba ta društva zbuditi.

Romarski vlaki.

Zveza je priredila to leto tri romarske vlake, in sicer dva na Sv. goro s 1400 udeleženci in enega na evharistični kongres na Dunaj s 408 udeleženci. Na Sv. gori sta pridigovala č. gg. Val. Mörtl in Ivan Žel. Na Sv. gori se je vršil skupni shod Korošcev in »Delavskega društva« iz Gorice. Posebni vlak na Dunaj je vodil preč. g. prelat dr. Martin Ehrlich. Na Dunaju je vodil celo akcijo č. g. dr. Gregor Rožman. Pridigoval je č. g. Janez Hornböck.

Ta posebni vlak je silno dvignil narodno in katoliško zavest koroških Slovencev.

V treh slučajih je Zveza posredovala članom pravno varstvo. G. dr. Jesenku se izraža toplja zahvala.

V debato k tajniškemu poročilu so posegli gg. Smodej, Kalan, Lapuš, Male, Vauti, Ulbing, Sadjak, Kus, dr. Rožič, dr. Ehrlich, Vajncerl.

Debata je pokazala, da je Zvezino delovanje želo splošno pohvalo; odboru se je izreklo popolno zaupanje. Č. g. Sadjak priporoča posebno Zgornjo Koroško, g. Vauti nasvetuje bolj enoten in strokoven načrt za kurze; gg. Ulbing in Lapuš predlagata, da naj Zveza izvede vsako leto točno statistiko in revizijo društev. Vse to se soglasno odobri.

Dr. Ehrlich poda kratko poročilo o mladinskih knjižnicah. Mladinskih knjižnic je 75 s 5866 knjigami. Najtoplejša zahvala gre v tem oziru »Slov. Straži« in voditeljem mladinske knjižnice.

Blagajniško poročilo.

V blagajni je bilo v tem letu skupnih dohodkov 6992 K 1 h, izdatkov 7406 K 35 h. Primanjkljaj 412 K 34 h. Skupnega prometa je bilo 14.398 K 36 h.

Glavni viri dohodkov so bili darovi »Sl. Straže«, Mohorjeve družbe, prodaja razglednic, narodnega kolka, podpore dobrotnikov. Glavni izdatki so bili za tajništvo 1095 K, stroški za tečaje in za vožnjo za govornike 519 K, Zvezin lokal, za razglednice itd.

Treba je pripomniti to-le: Udnine je Zveza dobila vsega skupaj 100 K in za shode so društva povrnila samo 79 K. To je pač daleko premal prispevek društev k ogromnim stroškom Zveze.

Točno plačevanje udnine je znak zdrave organizacije. Prosimo posebno slovenske posojilnice, da bi se spomnile naše Zveze.

Nato poda podpredsednik Zveze obširen program za nadaljno delovanje Zveze. Važno se nam zdi povdarjati na tem mestu to misel, da naj Zveza zbira vse koroške narodne pesmi in narodne noše in da naj se sčasom ustanovi v Celovcu mal slovenski muzej.

Na predlog podpredsednika se pravila Zveze izpremenijo v tem smislu, da bo Zveza tudi smela izvrševati obrti.

Na novo se opozarjajo društva, da se v vseh zadevah obračajo na Zvezo, ne pa na posamezne osebe.

25letnica Einspielerjeve smrti.

Soglasno je sklenil občni zbor, da se to leto slovesno praznuje 25letnica prvobornika koroških Slovencev, Andreja Einspielerja, in sicer se vrši velika slavnost, spojena z evharistično slavnostjo in manifestacijo Orlov na predlog g. Zapuša koncem junija v Svečah. Razun tega se na predlog g. Sadjaka vršijo po vseh društvi prireditve v njegovo čast. Na predlog podpredsednika se sklene, da se bodo Korošci v največjem številu udeležili jugoslovanskega katoliškega shoda v Ljubljani.

Č. g. Kalan priporoča, da naj se Zveza po možnosti zavzema za Marijine družbe ali vsaj za Marijine vrtnice za šolsko mladino.

Z največjim navdušenjem so potem vsi navzoči na poziv podpredsednika zaklicali trikratni »živio« Njega veličanstvu presvetlemu cesarju Francu Jožefu ter so soglasno sprejeli resolucijo:

Občni zbor najodločneje protestira proti vsem sumničnim in nemškonskonalnega in nemškutarskega tabora, s kojim se hoče očrtniti vedno zveste koroške Slovence kot slabe patriote, da celo kot veleizdajalce.

Z ravno istim navdušenjem je bila sprejeta sledeča resolucija: Občni zbor »Sl. kršč.-soc. zveze«, ki zastopa natisoče in tisoče katoliški cerkvi zvesto udanih koroških Slovencev, sporoča po prevzvišenem g. knezu in škofu krške škofije dr. Baltazarju Kaltnerju Njega svetosti papežu Piju X. najgloblja čustva udanosti in brezmejne zvestobe ter obljublja, da hoče tudi v bodoče stati neustrašeno na straži za edino resnično in neovrgljiva načela katoliške vere. Petrove skale se hočemo držati in se vojskovati do zadnjega zdihljeja zoper nakane verskih sovražnikov.

Nato je predsednik ob pol 5. uri zaključil krasno uspeli občni zbor Zveze.

Omenjeno naj bo še, da se je stari odbor vnovič izvolil z vzklikom.

Vojske ne bo!

Avstrija in Rusija demobilizirate.

Med Rusijo in Avstrijo je bila dalje časa velika vojna napetost. Rusija je mobilizirala 11 armadni zborov. V vojaških krogih se je smatralo vojsko na vigred za neizogibno. Da bi odvrnilo nevarnost, je sam presv. cesar Franc Jožef I. poslal ruskemu caru lastnoročno pismo, ki je imelo vendarle uspeh. Rusija kakor Avstrija bošča, menda 1. sušca, poklicali nazaj od meje mobilizirano vojaštvo. Avstrijski narodi si bodo oddahnili. Kaj porečejo nato razni nemškonskonalni vojni hujskači?

Z Dunaja so došla sledeča pomirljiva poročila:

Dunaj, 25. Ministrski predsednik grof Stürghk je danes sprejel deputacijo nemških parlamentarcev iz Češkega, ki so ga prosili, naj radi gospodarskih kalamitet, katere povzročajo permanentna mednarodna politična kriza, pojasni položaj in tako pomiri prebivalstvo. Grof Stürghk je nato izjavil: Prepričan sem, da se v najkrajšem času pokažejo očitna znamenja, da je napekost v mednarodnem političnem položaju pojenjala.

Dunaj, 25. Izjavi grofa Stürghka o mednarodnem političnem položaju pripisujejo v političnih in parlamentarnih krogih največji pomen in to tembolj, ker je jasno, da je podal izjavo sporazumno z zunanjim ministrom Berchtoldom. Govori se, da je pričakovati v najkrajšem času demobilizacije.

Dunaj, 25. Današnja izjava ministrskega predsednika grofa Stürghka o mednarodnem političnem položaju, je napravila v vseh političnih krogih najgloblji vtis, ki se je še poglobil, ko se je izvedelo, da je grof Stürghk izrekel svoje znamenite besede neposredno po telefoničnem dogovoru, katerega je imel z zunanjim ministrom. Odlični poučeni parlamentarni krogi so dobili danes istočasno zvečer zatrdilo, da je avstrijsko - ruski sporazum dospel že tako daleč v razrešitvi, da pripravljata obe državi sporazumno in istočasno demobilizacijo, katera se izvrši že prej nego se misli in sicer že tekom prihodnjih 8 dni. Zvečer je dospel tudi iz Petrograda to informacijo potrjujoča vest. Car je namreč poklical k sebi vojnega ministra Suhomlinova, zunanjega ministra Sazanova, šefa generalnega štaba in vojaškega kvartirmajstra in dolgo konferiral z njimi glede vprašanja demobilizacije. Glede avstrijsko - ruskega spora se zatrjuje, da so rešene že vse sporne točke. Pogajanja se nadaljujejo le še radi vračanja pripadnosti Djakovice, katero reklamira Rusija z vso odločnostjo za Srbijo, Avstrija pa za Albanijo. Zagotavlja se, da pride tudi v tej točki do skorajšnjega sporazuma in da se pripravlja popolno razvozlanje internacionalnih zapletljivostev.

Dunaj, 25. V diplomatičnih krogih se presoja internacionalni politični položaj sledeče: Sporazum med Avstrijo in Rusijo še ni dosežen v vseh vprašanih. Pogajanja se nadaljujejo zlasti radi Djakovice. Rusija bi pristala na to, da pripade Skader Albaniji, zato pa tem odločnejše zahteva, da mora dobiti Djakovico Srbija. Če tozadevno do četrtka še ne pride do sporazuma, se poslaniška reunija na svoji četrtkovi seji sploh ne bo bavila z albanskim vprašanjem, ampak reševala le druge točke. Balkanske države so naznanile velesilam, da bodo zahtevale vsaj toliko vojne odškodnine, kolikor znaša dolg, s katerim so obremenjene novoosvojene pokrajine. Zatrjuje se, da sta Francija in Anglija odločno proti vsaki vojni odškodnini, ker se bojita, da bi bili njuni interesi vsled finančnega propada Turčije ogroženi. Baje je tudi Nemčija proti preveliki vojni odškodnini.

Vojna na Balkanu.

Sneg na bojiščih.

Po celem Balkanu je zapadel visok sneg, ki hudo ovira operacije črnogorsko-srbske oblegovalne armade pred Skadrom. Posebno visoko je zapadel sneg v Dimotiki. Bolgari se bojijo povodnji, ki bi otežkočila prevažanje čet in dovažanje živeža in municije.

Veliki topovi pred trdnjavami.

Pred Skadrom je črnogorsko - srbska armada počivala. Utrdbe Brdice pred Skadrom, ki je važna postojanka, Srbi niso naskočili, ker se je izkazalo, da imajo v utrdbi večje topove kakor oblegovalci. Zato so počakali Srbi, da so dobili velike srbske oblegovalne topove iz Srbije, da z njimi zrahljajo utrdbe in potem trdnjavo naskočijo. Ker sneg kopni in je okraj preplavljen in ker oblegovalci montirajo oblegovalne topove, je streljanje prenehalo. Vsled tega so morda nastale vesti, da so bili Črnogorci in Srbi pred Skadrom tepeni, kar pa črnogorska vlada odločno zanika kot golo izmišljotino. Pred Brdico stoji 8000 Srbov in 3000 Črnogorcev. Srbi so 22 velikih topov poslali tudi pred Odrin. Iz tega bi se dalo sklepati, da so Bolgari več svojih težkih oble-

govalnih topov spravili izpred Odrina drugam, morda pred gallipolske utrdbe. Ker še veliki novo došli topovi pred Odrinom niso postavljeni, zato tudi obstreljevanje Odrina zadnji čas ni bilo tako ljuto in silno.

Albanci in Džavid paša proti Bitolju.

Iz Carigrada prihajajo vesti, da je od Srbov premagani Džavid paša ojačil ostanke svoje prej velike armade z albanskimi prostovoljci in koraka sedaj proti Bitolju (Monastir.) Vesti iz Carigrada so se sicer izkazale zelo nezanesljive, tudi vesti neturških poročevalcev, ki od Turkov ne izvedo resnice, toda ta vest je prav verjetna. Saj so že pred nekaj časom srbski listi trdili, da se Albanci oborožujejo in da srbska posadka zato ne zapusti zasedenih mest ob Jadranskem morju, da zabranjuje, da neka velesila (!) ne bi med Albance spravila mnogo orožja in streliva. »Lokalanzeiger« v Berlinu poroča iz Carigrada, da so ške čete zavzele že Korico in Presbo. Pred Tirano, ki leži nekaj nad 30 kilometrov vzhodno od Drača, je baje 15.000, pred Debrovom pa 20.000 Albancev, ki hočejo napasti srbsko garnizijo. Ali je srbska garnizija dovolj močna, se ne ve. Vsekako pa bo to Albancem škodovalo, četudi bi se jim izprva posrečilo, srbsko garnizijo pregnati. Ni dvova, da bi Srbija poslala nad Albance večjo armado, ki bi Albance strahovito naklestila. To bi pa pri določitvi mej imelo za Albanijo slabe posledice. Ta albanska akcija bi imela pomen le tedaj, če bi bila vojska Srbije z Avstrijo neizogibna in bi morala Srbija del svoje vojske poslati proti Albancem.

Položaj v Odrinu.

O položaju turške posadke poročajo iz Carigrada: Šukri paša je dne 22. svečana brzojavil, da ima še veliko zalogo svežega mesa. Druga vest poroča, da je položaj v Odrinu skrajno kritičen in da mesta ne bo mogel več dolgo braniti. Veliki vezir mu je baje odgovoril, naj Odrin vsaj še tri tedne drži. Berolinska »Morgenpost« poroča iz Carigrada, da je Šukri paša radiotelegrafično javil, da se vsled gladu boji, da se posadka spunta. Dal je poklati konje. Artiljerija ima dovolj municije, vendar pa se pod nobenim pogojem ne bo mogel držati. Te vesti so verjetne, zanesljive pa vendar ne.

Turčija prosi za mir.

London, 25. »Daily Mail« poroča, da je izjavil Haki paša, da je Turčija pripravljena skleniti z Balkansko zvezo mir pod pogoji, ki so jih stavile velesile. Turčija je pripravljena prepustiti Bolgarski Odrin in pooblastiti velesile, da ukrenejo potrebno glede Egejskih otokov. Izrazil je obenem željo, da naj Bolgari izpremene svoje pogoje glede novih mej in glede odškodnine. Obenem je vprašal, kake pogoje stavi Bolgarska.

London, 25. Bolgarske zahteve za obnovitev mirovnih pogajanj so sledeče:

1. Bolgarska prične mirovna pogajanja samo, če ji prizna Turčija ono mejo, ki jo je Bolgarska od začetka zahtevala, to je od Midije do Rodosta.
2. Turčija plača Balkanski zvezi vojno odškodnino.
3. Turčija dá jamstva, da demobilizira tekom 15 dni po začetku mirovnih pogajanj svojo vojsko.

London, 25. »Daily Mail« poroča baje iz zanesljivih virov, da so se pričela med Turčijo in poslaniki velesil tajna pogajanja zaradi miru. Baje je pričakovati po dosedanjem poteku teh pogajanj, da se sklene mir prvi teden meseca marca.

Obupno stanje turške armade pri Čataldži.

Upi mladoturkov, da bo turška armada premagala pri Čataldži bolgarsko armado so splavali po vodi. Bolgarska armada pri Čataldži se je, ne da bi ji bilo treba, po načrtu umikala, baje do Čorluja nazaj, in ni naskočila čataldških utrdb, ker ji to ni bilo treba. Saj se Bolgarom pri Čataldži prav nič ne mudi, dokler ne pade Odrin. Če pa hoče turška armada bitko pri utrjenih bolgarskih pozicijah, se je menda Bolgari ne bi branili, ker bi skoro gotovo iztekla za Bolgare ugodno. Toda turška armada je za bitko — nesposobna. V armadi ni disciplin. Prišlo je že vnovič do krvavih spopadov med pristaši umorjenega Nazim paše in mladoturškimi častniki. Nered v tej arma-

di je tako velik, da je bil poveljnik poklican v Carigrad. V Carigradu se splošno sodi, da je turška armada v takem položaju, da je popolnoma brezupna, nadaljevati vojsko. To potrjuje tudi povelje turškega ministrskega sveta, da se mora turška vojska strogo držati v defenzivi (obrambi).

Turški poraz na Gallipoliju.

Zanesljivih poročil z bojišča ni, ker niti Bolgarija niti Turčija v obnovljeni vojski niste več pripustili vojnih poročevalcev. Turška poročila so se izkazala še vedno kot naravnost zlagana ali vsaj nezanesljiva. Tem manj je verjeti turškimi poročilom sedaj, ko preti v Carigradu proti mladoturkom punt, če ne bodo zmagali. Zato mladoturška vlada poraze svoje armade zelo prikriva in poroča, da vlada na celi črti mir. Privatna poročila pa pravijo, da je Enver bej zopet poizkusil izkrcati nove čete, pa se mu je izkrcanje vnovič ponesrečilo. V Carigradu krožijo celo vesti, da se Turki za svojo armado na Gallipoliju prav resno bojijo in da ne mislijo več na to, kako bi to armado pomnožili, ampak le, kako bi jo spravili preko Dardanel na varna azijska tla. Baje so prepeljali na maloazijsko obal že 10.000 mož. Kljub temu, da vlada ne poroča o nobeni novi bitki pri Bulairu na polotoku Gallipoli (Kerzones), v Carigradu govorijo o veliki bitki pri Bulairu, v kateri so imeli Turki grozovite izgube ter so se morali umakniti. »Wiener Allgemeine Zeitung« je dobila iz Carigrada brzojavko, da so bili Turki na Gallipoliju strahovito poraženi. Bitka se je vršila južno od Bulaira. Stanje turške vojske je obupno. Londonski »Daily Chronicle« poroča, da so bili Turki v bližini mesta Gallipoli v petek, dne 22. m. m., strahovito tepeni. »Stampa« v Turinu poroča iz Carigrada preko Konstancie, da so doživeli Turki na polotoku Gallipoli strahovit poraz, ki je najbrž odločilen za usodo polotoka in Dardanel. Potniki, ki prihajajo iz Dardanel, poročajo, da so z ladij opazovali bitko na suhem in da so videli, kako prodirajo Bolgari, ki so jih spoznali na njihovih temnih čepicah, proti jugu in ženejo pred seboj turške čete. Iz tega, če iz Bolgarije ni nobenega uradnega potrdila o bitki, ne sledi prav ničesar, ker imajo Bolgari taktiko, da o svojih zmagah ne poročajo, predno niso izvršili celega načrta. Popoln turški poraz na Gallipoliju bi bil za Turke usodopoln, ker bi po zavzetju dardanelških utrdb grško brodovje lahko udrlo v Marmarsko morje in tam oslabiljeno turško mornarico uničilo. Bolgarom bi potem ne bilo treba naskakovati Čataldže, da pridejo pred — Carigrad.

Steckenpferd- Illijnomlečnato milo

prej ko slej neutržno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Dnevne novice in dopisi.

Sprejemni večer pri g. deželnem predsedniku. V soboto, 22. m. m., je došlo k sprejemnemu večeru Njunih ekscelenc gospoda deželnega predsednika dr. A. barona plem. Fries-Skene in soproge okrog 550 gostov. Poleg prevzv. g. kneza in škofa dr. B. Kaltnerja v spremstvu mil. g. kn.-šk. kancelarja Janeza Vidovica in dvornega kaplana Gussgerja, deželnega glavarja barona pl. Aichelbur-Labia, generala Njegovana omenjamo od gostov imenoma: G. dr. Janko Brejc z gospo, g. dr. Somer, g. msgr. Val. Podgorc, gg. profesorja bogoslovja prelat dr. Martin Ehrlich in dr. Lambert Ehrlich. Navzoči so bili seveda zastopniki vseh oblasti. Gostje so bili nad izredno ljubeznjivim sprejemom zelo veseli in tako krasnega in prijetnega sprejemnega večera v deželnem dvorcu že dolgo vrsto let ni bilo.

Boj alkoholu. V nedeljo, 23. m. m., se je po občnem zboru S. K. S. Z. vršil I. protialkoholni shod »Svete vojske« na Koroškem. V prepričevalnih besedah je č. g. msgr. Podgorc dokazal mnogoštevilnim zborovalcem, kako velikansko škodo zadaje narodu alkohol. Č. g. svetnik Kalan je v humoristično-resnem govoru dokazoval, da nezmerno uživanje alkohola (vpijanljivih pijač) napravlja neprecenljivo škodo v verskem, narodnem, gospodarskem in političnem oziru,

da pa je boj zoper alkohol na Koroškem, kjer ni vinogradništva, razmeroma lažji kakor v vinorodnih krajih, zlasti še z narodnega stališča, ker gre skoro ves denar za alkohol v roke nemških pivovarjev. Dobri ljudje so se od nekdanj bojevali zoper alkohol, pa niso imeli uspeha, dokler se ni začelo gibanje popolne abstinence, popolne vzdržnosti od vpijanljivih pijač. Abstenenca ni zadnji namen protialkoholnega gibanja, ampak je le sredstvo, pripomoček, da dosežemo zmernostno uživanje alkohola. Dokler pa se je pridigovalo samo, da moramo zmerno piti, so ljudje slišali le zadnjo besedo »piti, piti«, in uspeha ni bilo. Za Koroško bi bil že velik uspeh, če se doseže abstenenca žganjepitja. To prepričanje je treba zanesti predvsem v mladino, ki od žganja še ni okužena. Govornik je žel za svoja izvajanja viharen aplavz. Upajmo, da ne bo ostalo samo pri aplavzu, ampak da bodo zlasti naši vrli mladeniči in dekleta v izobraževalnih društvi širili abstenenčno in zmernostno gibanje in povsod napovedali neizprosni boj žganju, ki je vsekalo koroškemu Slovincem hude rane. Slovenci, pokažimo, da smo tudi v alkoholnem vprašanju prvi v deželi, kakor smo bili na vseh drugih socialnih poljih, ki začnemo prepotrebni boj proti alkoholu.

Nov predsednik deželne sodišča za Koroško. Za predsednika deželne sodišča za Koroško je cesar imenoval dvornega svetnika in predsednika okrožnega sodišča v Celju dr. Maksa Bouvierja. Dr. Bouvier je rojen leta 1854. V Velikovcu je bil svoj čas sodni pristav; leta 1899. je postal državni pravdnik v Celovcu.

Konfiskacija slovenskih katekizmov. Iz Pliberka se nam poroča: Vsakemu koroškemu Slovincu je znano, da Nemci in od njih plačani agitatorji kaj radi zatrjujejo, da hočejo s Slovenci živeti v miru in ljubezni. Da so to le prazne besede, ve tudi vsakdo. Njihova dejanja ne kažejo nasproti Slovincem ničesar drugega kakor zaničevanje in sovraštvo. En dokaz! Na tukajšnji šoli je naduto nemškonaacionalno učiteljstvo pobralo slovenskim otrokom slovenske katekizme. V tukajšnji šoli je bil poduk za naše slovenske otroke vedno slovenski. To tudi zahtevamo vsi slovenski stariši, ki moramo tudi vzdrževati šolo s krvavo prisluženimi denarji. Kolikor je nam neukim ljudem znano, je imela dosedaj cerkvena oblast pravico odločevati, v kakšnem jeziku da se naj poučuje krščanski nauk. Ali ima sedaj nemškonaacionalno učiteljstvo, ki je privandralo k nam s trebihom za kruhom, vso pravico tudi že v cerkvi, v cerkvenih zadevah? Prepričani smo, da bo naredila red cerkvena oblast ter bo znala varovati svoje pravice in ugled. Deželni šolski svet pa prosimo, da naredi hujskajočemu delovanju nemškonaacionalnega učiteljstva konec. Slovenci hočemo imeti pred hujskači enkrat mir!

Vsiljiv zdražbar. V Ljubljani izhaja že peto leto slovenski liberalni tednik »Slovenski Dom«, ki se zlasti zaganja v nauke svete katoliške cerkve. Menda mu na Kranjskem ne gre pšenica v klasje, zato bi rad dobil na Koroškem odjemalcev in se v zadnji številki ponuja slovenskim koroškim kmetom. Ne bo kruha iz te moke, »Slov. Dom«! Listov, ki bi po nepotrebnem radi rušili slogo, ne potrebujemo. Zdražbarjev ne potrebujemo! To je spoznal svoj čas tudi rajni »Korošec« in je šel v pokoj. Tudi liberalizma, ki ga je že preveč zaneslo v naše ljudstvo nemštvo, ne potrebujemo več. Vsega dovolj! Zato to slabo robo, zdražbarja in rušilca narodne sluge na Koroškem ven iz slovenskih hiš, kjer se prikaže! Ljudi pa, ki bi imeli skomine, na Koroškem delati zopet zgago in rušiti slogo, bomo brez pardona pokazali v pravi luči.

Nemarna pošta. Poroča se nam, da dobiva neki naročnik našega lista »Mir« vselej šele v ponedeljek, včasih celo šele v sredo. Nemarnost je pri pošti! Tudi iz Globasnice smo dobili pritožbo. Zato pozivamo poštno ravnateljstvo, da naredi red!

V Pliberku je umrl posestnik in trgovec z lesom Friderik Kraut.

Drug »Štajerc« na Kranjskem. Nemci se dobro zavedajo velikega pomena časopisja; zato hočejo izdajati že drug časopis v slovenskem jeziku, ki bi imel namen »vrteti glave« kranjskim kmetom. Listu bo ime

»Domačin«. »Štajerc« je za prebrisane kranjske kmete očitvidno preneumno pisan; zato se na Kranjskem ni mogel ugnezditi. Tudi na Štajerskem mu je že razen v par zašnopanih krajih odklenkalo; zato pa sili na Koroško. Nemški nacionalci bodo pa s svojim »Domačinom« na Kranjskem dosegli nekaj drugega, kakor nameravajo. Priznane kranjske dobrodušnosti nasproti Nemcem bo kmalu konec!

Nov ravnatelj pri celovškem gledališču. Dosedanji ravnatelj pri celovškem mestnem gledališču, Karel Richter, je odstopil. Mestna občina je poverila gledališko ravnateljstvo igralcu Roché, ki bo vodil tudi nemško gledališče v Ljubljani.

Proč od Rima je šla 30 let stara Marija Baier, delavka v tobačni tovarni v Celovcu in prestopila k protestantizmu. Zopet ena suha veja manj!

Novi poveljnik avstrijske vojne mornarice. Poveljnik avstrijske mornarice admiral grof Rudolf Montecuccoli je šel v pokoj, ker je dosegel mejo starosti vojaškega aktivnega poveljnika. Montecuccoli ima za pomnožitev in ojačenje avstrijske mornarice velikanske zasluge. Za njegovega naslednika je cesar imenoval viceadmirala Antona Hausa, ki je bil rojen dne 13. junija 1851. v Tolminu na Goriškem.

Požar. Velik požar je nastal dne 25. svečana v tovarni za izdelovanje sodov v Beljaku. Škode je 50.000 do 60.000 K, ki pa je krita z zavarovalnino.

Zblaznela je gostilničarka pri »Solncu« v Celovcu Marjeta Jaklič. Prepeljali so jo v zavod za umobolne v Celovcu.

Vlomi v vilah ob Vrbskem jezeru se v zadnjem času zopet ponavljajo. O vlomilcih ni nobenega sledu.

Pedagog Benda na delu. Na enorazrednici v Glinjah je bilo razpisano mesto učitelja s pogojem, da mora biti zmožen slovensčine. Oglasili so se štiri kompetenti: Janez Feinig, P. Wrulich, Glančnik in Sokol. Trije so usposobljeni za pouk v slovenskem in nemškem jeziku, le Wrulich ni za to usposobljen. Od okrajnega šolskega sveta je bil predlagan na prvem mestu Feinig, za katerega se je izrekel soglasno tudi krajni šolski svet. Feinig in Wrulich sta enake službene starosti, ostala dva kompetenta sta mlajša. Deželni šolski svet je pa imenoval edino nekvalificiranega kompetenta Wrulicha, ki je razvpit kot strasten nemškutar, kljub temu, da je šola v Glinjah dvojezična in jo obiskujejo samo slovenski otroci. V občini je vsled tega veliko razburjenje in ogorčenje in se splošno govori, da si slovenski stariši kaj takega ne bodo pustili dopasti. Če pride torej v Glinjah do šolskega štrajka, bodo pa seveda zopet — kmetje krivi in ne deželni šolski svet. To imenovanje nam zopet kaže sovražnost sistema, ki ga uganja v naši deželi sedanji deželni šolski nadzornik Benda, da slovensko ljudstvo ne pride do miru. To imenovanje kaže, da se pedagog Benda še vedno v praksi drži principa, da naj slovenski učitelji gredo na Nemško, da se tam od otrok še bolje naučijo nemško, nemški učitelji pa na Slovensko, da se od slovenskih otrok naučijo slovensko. To kanibalsko pedagogično načelo je deželni šolski nadzornik Benda pred par leti zagovarjal pred slovensko deputacijo. Tukaj imajo »Fr. St.« pravega »hecarja«, kateremu pa brez takse spregledujejo, da je »privandral« na Koroško, ker izvršuje povelja nemškega »Volksrata«!

Srečke efektne loterije za revne slovenske umetnike se prodajajo pri podružnici »Ljubljanske kreditne banke« v Celovcu.

Selski pedagog Otovic v škripcih. Učitelj iz Sel se v »Štajercu« (»gliha skup štrih«) silno jezi nad dopisnikom v »Miru«, ki je na Ottowitzove neslanosti v »Štajercu« tako krepko odgovoril, da je njegovi modrosti konec. Ottowitz ne more stvarno odgovoriti! Zato kliče dopisnika, naj se podpiše. Toda Ottowitz nima nobene pravice, pozivati druge, da se podpišejo, dokler vsi dopisi v »Štajercu« iz Sel ne bodo nosili njegovega podpisa. Verjamemo, da za članke v »Štajercu«, ki ne nosijo njegovega podpisa, ni on odgovoren, ampak le »Štajerc«; toda iz tega ne sledi, da ti dopisi nimajo za očeta — Ottowitza. G. Ottowitz naj le vzame na znanje, da tudi za dopise v »Mi-

ru« brez podpisa ni odgovoren dopisnik, ampak odgovorni urednik. Zato pa, gospod Ottowitz, hajd na sodišče! Tožite »Mir«! Že vnaprej Vam izjavljamo, da naš odgovorni urednik ne bo pobegnil, kakor je »Štajerc« v znani pravdi, ki jo je naperil zoper njega g. dr. Brejc, ki se ni bal tožiti pred — nemško poroto v Mariboru. Tam se je ubogi Linhart kar tresel in niti skušal ni doprinesiti najmanjšega dokaza za svoja obrekovanja. Skril se je le za finto, da je že večkrat opsoval dr. Brejca, ki ga pa ni tožil. Zato je menil, da ima »Freipaß« za šimfarijo čez dr. Brejca. Nemška porota se je vsled tega usmilila Linharta in ga oprostila. Tako ubežal pa odgovorni urednik »Mira« ne bo! Torej tožite, g. Ottowitz!

Tudi znamenje kulture. »Fr. Stimmen« in Bauern-Zeitung« sta posvetile rajnemu gospodu župniku Dragasniku grd nekrolog in ga napadajo še po smrti, ker je ostal gospod Dragasnik neupognjen značaj in se je boril za pravice slovenskega ljudstva in branil cerkev, katere zvest služabnik je bil. Seveda je tema dvema listoma pridržano, hvaliti renegate in verske odpadnike, značajne Slovence in poštene kristjane pa sramotiti. Tudi »kultura«!

Iz Savinjske doline. Avtomobilno zvezo bo uvedel posebni konzorcij iz Celja čez Vrnsko v Ljubljano. Zveza bo dvakrat na dan tja in nazaj. Enkrat se bo lahko peljalo 22 oseb.

Ponverba v Draždanih. V nemških Draždanih je nemški bančni uradnik Richter poneveril 50 000 K. Halo, »Štajerc«, spusti svoje strele in grome na nemške prvake!

Grebinij. (Smrt na kosa.) Prežalostno so zapeli v petek, dne 21. svečana, zvonovi grebinjske farne cerkve in naznanjevali, da je ob osmih zjutraj preminula preblaga Pikševa mati Jožefa Blaschitz, stara 71 let. Dvakrat se je je lotila huda črevesna bolezen, da ni bilo več upanja, da bo okrevala. Udana v božjo voljo, previdena s svetimi zakramenti, je potrpežljivo prenašala hude bolečine. Silno težko ji je bilo le, da ni mogla v cerkev in opravljati vsakdanjega opravila. Dvakrat je zopet ozdravela, tudi v petek zjutraj je bila že pri delu, ko jo naenkrat hudo prime in je morala v postelj. Zvečer ji je malo poleglo, molila je z družino sveti rožni venec in se pripravila za sprevidenje v soboto. Toda Bog je drugače odločil; v soboto zjutraj jo nenavadno prime in v par trenutkih je prišla smrt. Rajna je bila pridna, varčna gospodinja, žena in mati. Dolga leta je bila vodnica bratovščine svetega rožnega venca. Nji se ima zahvaliti grebinjska fara za novi stranski rožnenski oltar in posebno tudi za to, da se je mogel poplačati novi veliki oltar. Dragocena nova mašna obleka, ki jo dobi cerkev k Veliki noči, je pravzaprav nje dar. Koliko je še več storila v svoji darežljivosti, ve le Bog sam in bode ji, kakor upamo, po obljubi svojega Sina: »Blagor usmiljenim, oni bodo usmiljenje dosegli«, večni plačnik. Velikanska procesija se je pomikala v nedeljo zjutraj od doma proti farni cerkvi; udje rožnenske bratovščine, tudi iz sosednih far, krščenci in birmanci, katerim je bila rajna botra, so prišli izkazat ugledni rajni zadnjo krščansko ljubezen. Izvanredna udeležba pogreba je bila jasen dokaz občnega spoštovanja, katero je rajna mati uživala. Pač, kakršno življenje, taka tudi smrt. — Preblaga mati! Vaše truplo počiva na strani Vašega blagega moža, ki je pred 17 leti šel pred Vami v boljšo domovino, a Vaš duh, Vaš pogled naj ostane med nami! Spominjati se hočemo v molitvi svoje vodnice udje rožnenske bratovščine; spominjati se Vas hočemo vsi farani, kadar stopimo v našo farno cerkev, katere velika dobrotnica ste Vi bili. Bog Vam povrni, zemljica bodi Vam lahka!

Št. Peter pri Vašinjah. (Občinske volitve.) Kar naši nemškutarčki niso slutili, še manj pričakovali, se je zgodilo. Razveljavili so zadnje občinske volitve (od 28. decembra 1912) misleč, da dobe občino potem gotovo v svojo pest. Toda kako razočaranje! Podlegli so še tem bolj. Vsegamogočnost Velikovčanov, kateri so bili na dan volitve, dne 24. t. m., vsi osebno navzoči in odrekla popolnoma. Nikdo se ni bal visokih oseb, kakor so na primer Nagele, Lenasy, Schleicher, Ruprecht, Perkonig, Weiss, Feinig itd., kljub temu da so se nosili kot turški paše. Pričakovali so pač, da bo trepetal

ves št. Peter, ako se prikažejo v svojem sijaju. Vrh tega je nam poslalo okrajno glavarstvo tudi še volilnega komisarja; seveda po pritisku poslanca Nageleta ali pa »Volksrata«. Upamo pa, da se je prepričal o pravičnosti volilne komisije in o njenem pravilnem postopanju. Kako natančno, strogo in nepristransko je morala postopati komisija, je razvidno iz tega, da je zavrgla samo tri pooblastila, (med njimi tudi od slovenske stranke), 7 jih je bilo enakih od obeh strank. S tem je pač ovržena tudi trditev, da komisija ni zmožna svoje naloge. Nemškutarjem je bilo postopanje komisije seveda nepravilno, kajti radi bi bili videli, da pojé komisija kakih 20 veljavnih pooblastil v njih prid. Nosili so zmago takorekoč že v žepu in nekatere osebe so celo gotove dele telesa zastavljale za zmago! — Ta dan je menda le privedel naše nemškutarje, (ki niso z ničemer zadovoljni, ker sami ne morejo komandirati), do prepričanja, da še pri nas v št. Petru pijača nima tiste moči, kot po drugih od nemškutarstva okuženih krajih, kakor so Vovbre in Grebinj. Kdo bo le sedaj plačal deficit na drvih in na pijači? Slabo se obrestuje kapital! Nam Slovencem pa so pokazale volitve, da je nam za z n a č a j več, kot za pijačo, za cena drva in nemškutarje. Izrekli pa so tudi ta dan volilci, da so s sedanjim starim odborom zadovoljni ter da ne rabijo nikogar drugega; kajti boljše kot ta bo le malokdo ali pa nikdo gospodaril. Glavna usluga gre seveda našemu županu Jurju Ruterju, katerega bomo mogli z veseljem zopet pozdraviti kot našega župana. Mislimo, da je vzel to naše zaupanje v njega na znanje, ter da se ne bode branil vnovič sprejeti breme županstva. To je naša edina želja kot volilci.

Št. Peter na Vašinjah. (Strahovit turški poraz.) Kakor znano, smo pri zadnjih občinskih volitvah dne 28. decembra l. l. zmagali Slovenci. To je grozno peklo privandrane šentepeterske, ozir. velikovške nemškutarje. Vložili so protest zoper te volitve in c. kr. deželna vlada je volitve tudi razveljavila. Začela se je agitacija. Nemškutarji so se posluževali vseh mogočih sredstev in laži, misleč preslepiti naše kmete; tako se je n. pr. neki kmet-nemškutar (ime je na razpologo) lagal okrog: »Če zmagajo ti črni, se bode takoj začela zidati velika palača na stroške občine, v kateri bode občinska pisarna, zraven pa tudi gostilna, prodajalna in morda celo društveni prostori in tako dalje.« Prišel je 24. februar, dan volitve. Nasprotniki so se vrgli z vso silo. Na pomoč so jim prihiteli tudi Velikovčani in Vovberjani. Toda niso jim pomagala ne drva, ne pritisk na najemnike raznih travnikov, ne Velikovčani, kakor: Benke, Perkovnik Miha, sodnijski sluga Zigel (kateri je tudi pisal glasovnice), Peter Napečnik, Ruprecht, učitelj v pokoju Scheicher, tudi ne predrznost in razburjenost poslanca Nageleta in gostilničarja Lesnaka. Odlikovali so se tudi uradnika barona Hellendorfa Rascher in Lojdl, mežnarjev Zepej, Kolmančev Hanzej, vovberski župan Napečnik, tajnik vovberske občine Leber, Pogantsch in Wiegele Emil. Pogrešali smo samo še Schumyja, kateri je bil tudi pred tremi leti pri naših občinskih volitvah. Nasprotniki so bili svoje zmage gotovi. Toda nemškutarji so obračali, Slovenci pa obrnili; tako je tudi sedaj zmagala pravičnost. Zmagali smo Slovenci. Kljub temu, da je bil pritisk od strani nasprotnikov tak, kakršnega še ne pomni št. Peter, smo vendar sijajno zmagali v drugem in v tretjem razredu. V tretjem razredu so imeli naši 86 nasprotniki pa 74 glasov, v drugem naši 18, nasprotniki pa 11 glasov. Občina ostane v naših rokah, kakor je bila od nekdanj, in nasprotniki si lahko sanjajo o županskem prestolu, po katerem se jim že dolgo sline cedijo. Enver bej je obupal ter zapustil s svojim štabom bojišče. Mladoturki so poraženi.

Št. Peter pri Velikovu. (Sijajna slovenska zmaga.) Vest o presijajni naši zmagi pri drugi naši občinski volitvi dne 24. svečana t. l. bo pač razveselila vsako slovensko srce. Naši narodni nasprotniki so dobro razumeli pomen te občinske volitve ob severni narodni meji v teh zgodovinskih časih, ko drugod povsod Slovan gre na dan. Nemcem se gre za to, da bi dejansko dokazali, da je Drava naravna narodna

meja, da tedaj severno od Drave ni več Slovencev. Zaradi tega so se z vso silo vrgli na našo občino, ki je bila zdaj skozi šest let v slovenskih rokah, zavoljo tega so delali na to, da se je bar volitev razveljavilo, in ko je bila volitev ovržena, so napeli vse moči, da bi se občine polastili. Celo akcijo so vodili Velikovčani, ki so razvili nečuvveno agitacijo in so prignali iz domače in iz vseh sosednjih občin vse svoje pristaše in odvisne ljudi. Takšne volitve pač naš kraj še ni videl. Prišel je tedaj dan volitve, dan sv. apostola Matije. Nasprotnike je osebno vodil vrhovni velikovski general, poslanec Nagele, ki je došel k volitvi s celim svojim velikovskim generalnim štabom. Volitev je trajala od 9. ure dopoldne do pete ure zvečer in se končala s sijajno našo zmago v tretjem in drugem razredu. Naj tedaj številke govore. V tretjem razredu se je udeležilo od 192 volilcev volitve 160 volilcev, tedaj 83½%. Zmagali so naši slovenski močje s 86 glasovi, nasprotniki so dosegli 72 glasov. Izvoljeni so našinci: Karol Marko, p. d. Priž, Florijan Karner, p. d. Šuln, Primož Kumer, p. d. Mačedolnik in Anton Lesjak, p. d. Kogelnik. Namestnika sta postala našinca: Jožef Miklar, p. d. Črvar in Janez Karpf, p. d. Kajžlar. Ko je ob tretji uri popoldne bil ob največji napetosti izid volitev razglašen, se je našincev polastilo nepopisno veselje, nasprotniki pa so bili potrti, poslanec Nagele je dal takoj zapreči svoj voz in se odpeljal ves pobit s celim svojim štabom. V drugem razredu se je volitve udeležilo od 33 volilcev 29, tedaj 88%; zmagali so našinci z 18 glasovi, nasprotniki so ostali v manjšini z 11 glasovi. Izvoljeni so tedaj našinci: župan Jurij Rutar, p. d. Klemen, Valentin Rutar, p. d. Enci, Jožef Hudec, p. d. Lenart in Jožef Kues, p. d. Reš. Namestnika sta postala: Janez Sivec, p. d. Fric in Florijan Morak, p. d. Vedenik. V prvem razredu je došlo od 17 volilcev k volitvi 16, tedaj 94%. Zmagali so nasprotniki z 10 glasovi, in sicer: Mihael Feinig, p. d. Blažej, Florijan Korak, p. d. Šterlink, Alojzij Wolbart, p. d. Pibater in grajščak Andrej Stersche. Namestnika sta postala nasprotnika: Anton Polluk, p. d. Ocvirk in Simon Schlieber, p. d. Volbart. Našinci so ostali v manjšini s šestimi glasovi. Naših volilcev v tem razredu je sedem, eden našincev je volitev zamudil. Treba nam je tedaj v tem razredu le še dva volilca sprebrniti in našim nasprotnikom bo odklenkalo. Našinci so bili zmage tako veseli, da so začeli takoj s topiči streljati. Borba je bila nepopisno huda, sosebeno so morali našinci iz drugega razreda strašansko prestat, ali ostali so trdni kakor skala. »Drinopel« mora pasti s tem zmagozavestnim bojnim klicem, tako so namreč imenovali našo šentepetersko slovensko trdnjavo, so šli Velikovčani v boj, ali doživeli so strahovit poraz, da ga bodo dolgo pomnili. Zavednost našega ljudstva je že tako dozorela, da so se izjalovili vsi poizkusi nasprotnikov. To je pač sad našega stalnega izobraževalnega delovanja. Bog živi tedaj vrle naše slovenske kmete, živeli pa tudi požrtvovalni naši rodoljubi, ki so se za zmago naše stvari tako potrudili!

Kotmaravas. Naše volitve so izpadle, kakor je bilo pričakovati, dobro za nasprotno stranko. Različne obljube, drva, voznja in groznja in tudi denar, so marsikaterega za volitve drugače »prepričale«. Imeli smo samo en uspeh, da je propadel Možar v tretjem razredu. V večjo varnost so pa imeli v vsakem razredu nekoga, ki je bil namenjen za koš, če bi bilo treba zraven na sanjal o veliki časti, ki ga čaka. Sploh pa so te volitve potrdile staro politično resnico: pri volitvah se zanašaj samo nase! Najbrž bo zopet Možar župan. Edino, kar smo dosegli, je, da jih je volitev precej denarja stala. Že to je nekaj vredno!

Velikavas pri št. Jakobu v Rožu. (Kako se je igrati s cigani.) Bilo je v četrtek, dne 20. m. m., ko so štirje kmetje iz Velikevasi vozili gnoj pri gostilničarju Antonu Knaflu. Bile so to prav zvite buče skupaj. Pripetilo se je pa, ko so peljali gnoj na polje proti Dravljam, da so srečali cigane. Bila sta dva moška in ena ženska. Kar jih ustavita A. K. in A. L. in jima velita, naj jim na polju zagodejo. Cigani se obotavljajo in jim ne zagodejo. Nato jim zapretita K. in L., da naj jim takoj zagodejo; če ne, bo po njih, in ruvata na to eno ostrv, da bi se ci-

gani zballi. Ali kaj se zgodi! Cigana potegneta samokresa in namerita na njiju. Ciganka zatuli v roko, da so vreli cigani vkup, kakor da bi čebele rojile. Sedaj jo ta dva potegneta in brusita pete proti Dravljam. Ko pa prideta do prve hiše, jo kreneta naravnost noter, ne da bi se obrnila in pogledala, ali ju podita cigana ali ne. Kmetje, varujte se ciganov in jih puščajte v miru in glejte, da jih spravite z lepa iz vasi.

Kdor cigana loti se
Seboj si vzame naj korajžo,
In naj ne brusi si pete
In naj ne skriva se v kajžo;
Čeravno so zvite buče rožanske;
Pa vendar ne poznajo buče ciganske.

Velikovec. (Naši Robinzoni. Zadnjo soboto popoldne po šoli je mislilo pet šolarjev tukajšnje mestne ljudske šole nastopiti menda potovanje okoli sveta. Mahnili so jo po cesti proti Celovcu. Prišli so do krškega mosta, a tam jih je zajela noč in morali so ostati pri nekem kmetu, kjer so dobili tudi večerjo. Starišem je to junaštvo njih otrok seveda napravilo mnogo strahu in iskali so jih brezuspešno skoro celo noč. Drugi dan kmalu popoldne pa so jo primahali paglavci nazaj. Kaj bi se bilo lahko zgodilo z njimi v tem mrazu, ako bi bili zgrešili pot? Stariši, pazite na svoje otroke!

Goselnas. (Pogreb.) V nedeljo, dne 16. m. m. smo spremili k zadnjemu počitku v Dobrovas podomače Kadevovo mater. v starosti 70 let. Kako da je bila rajna povsod priljubljena in spoštovana, je pričal pogreb, katerega se je udeležilo veliko število ljudstva. Č. gosp. prošt M. Randl je imel ob grobu zelo ginljiv govor, da se je sleherno oko solzilo. Za tem so rajniki domači pevci zapeli v slovo jako ginljivo žalostinko. Zelela si je še rajnika, da bi v krogu svojih dragih obhajala čez leto zlato poroko, a neizprosna smrt jo je prej ugrabila svojcem. Žalujejočemu očetu in celi rodbini naše sožalje! N. p. v m.!

Prevalje. Po osemletni odsotnosti me zavleče veter slučajno zopet enkrat v Prevalje, kjer sem včasih služboval in presenečenja sem doživel dovolj. Ko grem mimo občinske hiše, zagledam dvojezični napis, seveda najprej nemški: Pristovo nemčursko »Hranilnico in posojilnico za občino Prevalje«. Kaj pomeni to? Vprašam nekoga došlega znanca, ali se je preselila Steklova posojilnica v občinsko poslopje, in dobim ta-le odgovor: Pristov, ki je bil pri slovenski posojilnici poslovodja, je isto hotel, ker je denarno močna, spraviti v nemške, oziroma nemčurske roke, in ker se mu to ni posrečilo, je ustanovil svojo lastno hranilnico, seveda s tujim denarjem. Nekateri odborniki se te posili-hranilnice izdatno poslužujejo, če potrebujejo posojila za kako stavbo itd. — Tako, tako! Sedaj mi je precej jasna »potreba« konkurenčne posojilnice g. Pristova.

Kulturna sramota. Nad tri milijone kron plačuje zadolžena koroška dežela za šolstvo, in vendar koroški Slovenci od sedanjih šol nimamo mnogo koristi, pač pa smo deležni vse škode, ki izhaja iz sistema sedanjih šol. Šole, kakor jih imamo koroški Slovenci, ne vzgajajo otrok, ampak vcepijo slovenskim otrokom že v zgodnji mladosti kal neznačajnosti, sovraštvo do lastnega naroda. Velikansk odstotek naših ljudi ne more pisati svojcem lepo sestavljenega pisma, ker v svojem jeziku se sploh ni učil pisati ali pa vsaj ne dovolj, v tujem nemškem jeziku pa tudi ne zna pisati svojim slovenskim domačinom. Že to je žalostno, da se morajo koroški Slovenci posluževati tujega jezika, da sploh morejo pisati svojcem. Kako pa včasih izgledajo ta pisma, naj dokazuje sledeče pismo, ki ga je pisal svojemu očetu Slovenec, ki je pohajal zloglasne šole koroškega sistema. Čeravno je potem dalje časa bival med Nemci. Pismo, ki ga hrani naše uredništvo, slove dobesedno:

Ich. Griefe dich.

Ich. Schreibe inen Herzliches Grus, zum Neign jar. Ich. Wientliche inen Glieckliches, zum Neign jar das Warnz, Hunt und Gliecklich, ganzen jar. Ich. Schreibe inen Wie ies mir schohn gegangen. Inu Erste jar Wiechawe keiret. Ich. Sawe schohn schwient, Nichteft pekemen. Erste Halw, jar. In Sauff Leohnhart. Und nein mohnat in Beltwög, und Junwurg. Awer. Giewer, Batter. 6. Jar. Samr mir, gewesen,

im Sawammünd. Inn Lafantal. Awer. Viever Batter. jez seimr schohn mir ein jar. Grieffen, gemeine. Awer. Viever, Batter. Ich gewe inen Bekant. das seimer mir gez beim Hanjchitsch. in grutschen. Awer Viever, Batter. Ich. Werde im neign jar zum Marjchnig, in Denst gen. Fir Dkner. Awer sie wet glei in Reischen mit mein um.

Awer Viever. Batter

Ich. mechte schohn gern jez. zum inen kohnn. Awer liwer Batter. Jez get mir schlecht. Ich. Bien schohn. 8. Thage krank. Und das kan ich nicht etwas, Ferdienen. Und Sie auch nicht. Wal muß, mir pedinen. D. Awer Viever. Batter. Michr erparmt, schohn der pu. er ist schohn. 6. Jar. Alt. Und er pitet mir um das Prot. Awer ich kan nicht chelsen. Ich. Wajn selwer nicht ower werde kienen gen zum neign jar. In Dienst, zum Marjchniel, in Grutschen. Awer. Viever. Batter. Ich. Biete inen recht, schohn. Schreiwenz. mir palt jurif.

JAVNA ZAHVALA.

Za časa moje hude in nevarne bolezni so mi iz duhovskih in svetnih krogov došla prav mnoga in srčna sožalna pisma in, kakor sem poizvedel, so za moje ozdravljenje molili tudi gg. duhovni sobratje in drugi. Bogi mi je ljubo zdravje spet podelil in tako si štejem v svojo dolžnost, v prvi vrsti zahvaliti se srčno vsem prečastitim duhovnim sobratom za memento pri daritvi sv. maše, pa tudi vsem drugim, kateri so mi ali pismono ali osebno izrazili svoje sočustvo in za moje ozdravljenje Boga prosili. Prav iskreno zahvalo dolgujem častitim sestram Elizabetinskega samostana v Celovcu za njihovo zares požrtvovalno postrežbo, katero so mi podnevi in ponoči s tako skrbjo izkazovale, da smem po pravici trditi, da se moram za Bogom ravno njihovi spretni postrežbi za tako hitro in popolno ozdravljenje zahvaliti. Bog naj jim bo za njihovo požrtvovalno postrežbo obilni plačnik. — Slišal sem od merodajne strani, da predstojništvo ravno imenovanega samostana misli preskrbeti hišo, v kateri bi oboleli duhovniki našli mirno zavetišče, po blagih sestrah pa spretno postrežbo. Tako zavetišče za obolele duhovnike bi gotovo z veseljem pozdravili posebno mnogi duhovniki, ki so na samotnih in od mest in trgov daleč odstranjenih župnijah nastavljeni in v času hudega in dolgo trajajočega obolenja morajo pogrešati zdravniške pomoči in skrbne in spretno postrežbe, katere je za hitro in popolno ozdravljenje neobhodno treba. Bog daj, da bi se toliko blaga misel častitih sester Elizabetink prav kmalu uresničila!

V Celovcu, dne 20. svečana 1913.

Janez Vidovic,
kn.-šk. kancelar.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze. Prireditve.

Tinje.

Vabilu Slovenske kršč. soc. zveze na ženski shod dne 16. februarja se je odzvalo lepo število vrlih žen in deklet iz tinjske fare. Bilo jih je nad 100. Z največjim zanimanjem so poslušale govornika č. g. kano-nika Ogrisa in g. Kriglna. Kako so ukaželjne in tudi pogumne Slovenke, priča njih prošnja, da bi ta shod ne bil edini, ampak da bi še večkrat imele priložnost se kaj lepega naučiti. Čast jim! Hvala pa mil. g. proštu, ker so se tako požrtvovalno trudili, da je shod tako sijajno uspel.

Št. Lenart pri Sedmih studencih.

Soc. tečaj, ki ga je priredila Kršč.-soc. zveza dne 16. in 17. t. m., je prav dobro pro-spel. Gg. govorniki msgr. Podgorc, dr. Je-senko, Vajncerl, Mavhler, Poljanec in Ogris so v lepih, lahko razumljivih govorih po-dajali zlate nauke, ki so bili po večini go-spodarskega namena. Hvala jim! Udeležba je bila prvi dan velika, drugi dan bi bilo lahko več poslušalcev prišlo, posebno go-spodinj in tudi gospodarjev. Se pač že ne-kateri ne upajo prihajati, ker je preveč »bindiš«, akoravno bi jim bili ti zlati nauki tudi precej koristili.

Društvena naznanila.

Celovec. V nedeljo, dne 9. marca se vrši v veliki dvorani hotela »Trabesinger« ob-čni zbor slovenskega kršč.-soci-

alnega delavskega društva. Zače-tek ob pol 3. uri popoldne. — Spored: Po-zdrav predsednika. Poročilo tajnika in bla-gajnika. Govor (Dr. Janez Krek.) Volitev od-bora. Slučajnosti. — Vse slovenske delavce in sploh celovške Slovence prijazno vabi od-bor delavskega društva.

Celovec. Dne 8. in 9. marca priredi Pod-zveza »Orlov« za Koroško skupno s sloven-sko kršč.-soc. zvezo prvi tečaj za vaditelje za koroške orlovske organizacije. — Ker je za ustanovitev »Orla« povsod le dober vadi-telj prava podlaga in ker je nujno potrebno, da vsi koroški »Orli« delajo po skupnem na-črtu, ker je sicer vsak skupen nastop ne-mogoč, zato je tak tečaj nujno potreben. Vsa društva naj pošljejo vsaj po enega zastop-nika na tečaj. Udeleženci plačajo sami samo vožnjo, vse druge stroške bo poravnala podzveza »Orla«, oziroma »Slov. kršč.-soc. zveza«.

Seja »Slovenske kršč.-soc. zveze za Ko-roško« se vrši v četrtek, dne 6. marca 1913 ob 2. uri popoldne v hotelu »Trabesinger« v Celovcu. Vabljen ožji in širši odbor in za-stopniki društev.

Vsi prijatelji vrtnarstva naj se blago-volijo prigrasiti k društvu »Vrtnarska šola« v Kranju, da zamoremo z združenimi moč-mi delati za razvoj tega lepega in prepo-trebnega društva. Kolike važnosti je obstoj društva »Vrtnarska šola«, je že iz tega raz-vidno, ker bode društvo vzdrževalo vzorne vrtove in posebne postaje za poizkuševanje semen in orodja. Vsak prijatelj vrtnarstva ne more sam samo za sebe vzdrževati po-sebnega strokovnjaka — pač pa bode lahko društvo »Vrtnarska šola« svojim članom v korist vzdrževalo strokovno izobraženega vrtnarja, ako pristopi zadostno število čla-nov. Društvena poročila »Vrtnarske šole« prinaša list »Prijatelj narave«.

Podljubelj. V nedeljo, dne 9. marca t. l., ob 3. uri popoldne priredi Krščansko soci-alno izobraževalno društvo v Borovljah ve-liko skioptično predavanje v Delavskem domu v Podljubelju. Obišče nas priljubljen govornik iz Ljubljane. Okoli 160 velikih po-dob se bo videlo. V prvem delu predavanja bodo slike pokazale naj večjega škod-ljivca vsakega človeka in vsakega ljud-stva, v drugem delu pa bo do 100 podob skrbelo za najboljši smeh in kratak čas. Za-to, očetje, matere, posebno mladina od blizu in daleč, pridite, ako vam je količkaj za svoje in svojih zdravje in srečo in količkaj za lepo zabavo! — Odbor.

Cerkvene vesti.

Pobožnost Božje Glave se vrši v mestni glavni fari v Celovcu od nedelje, 2. sušca, do ponedeljka, 10. sušca. Pridiguje č. gosp. J. Hajek, D. J. Prvo pridigo ima prevzvišeni knez in škof Baltazar. Začetek vsakokrat ob 5. uri popoldne.

Prezentirana sta: za župnijo Št. Peter pri Grabštanju č. g. tamošnji provizor Franc Schenk, za župnijo Penk č. g. provizor Severin Jabornigg.

Gospodarske stvari.

Jadranska banka v Trstu. V nedeljo se je vršila bilančna seja upravnega sveta Ja-dranske banke, na kateri je bilo sklenjeno, predlagati na občnem zboru, ki se vrši dne 30. marca t. l., naj se izplača iz čistega do-bička leta 1912., ki znaša 680.246 K 32 vin., 6¼% dividendo kakor lansko leto, 57.916 K 42 vin. prišteje k rezervnemu zakladu, ki naraste s tem na 850.000 K in 66682 K 85 vin. pa prenese na novi račun (lansko leto je bi-lo prenesenih 22.573 K 36 vin.)

Sv. Štefan na Zili. Hranilnica in posojilnica za Sv. Štefan na Zili r. z. z. n. z. je imela dne 16. svečana svoj XVIII. letni ob-čni zbor, kateri se je vršil ob izvanredno veliki udeležbi zadruženikov. Dolgoletni na-čelnik hranilnice in posojilnice, občespošto-vani g. Boštijan Hebein, podomače »Peč-kov« oče, je otvoril zborovanje, ko je kon-statiral, da je isto v smislu pravil sklepčno ter naprosil domačega župnika č. g. Ant. Pelnáza, da naj blagovoli v imenu odbora zadruženikom poročati o delovanju zadruge v preteklem letu 1912. Iz župnikovih poro-čil vam sporočim sledeče kratke podatke: Hranilnica in posojilnica za Sv. Štefan na Zili je imela lani skupnega prometa

656.211 K 7 vin.; na novo je posodila 84.720 kron; zadruženiki so vrnili 39.847 K 79 vin.; na novo se je vložilo 128.882 K 50 vin.; ljudje so pa dvignili 166.008 K 89 vin.; čistega do-bička je bilo 2246 K 80 vin., ki se po sklepu občnega zbora pridene rezervnemu zakla-du, ki bo narastel na 28.005 K. Hranilnica ima 286 zadruženikov. Vseh vlog s kapitali-zovanimi obrestmi je bilo koncem leta sku-paj 476.652 K 79 vin.; stanje posojil pa 206.930 K 33 vin. Zadruga je članica »Za-družne zveze v Ljubljani«, katera je izvršila redno revizijo meseca oktobra leta 1911, oz. subrevizijo meseca novembra 1911 in tudi letos že v dnevih 15. in 16. januarja po svojem revizorju g. Vinku Kramaršiču, ka-terega poročilo o izvršeni reviziji se je pri občnem zboru prebralo. Iz kratkega poročila je razvidno, da šentštefanska hranilnica z božjo pomočjo napreduje, da je osnovana na dobri podlagi, dobro stoji, ima že nad 28.000 K svojega denarja. Bog daj, da bi tu-di v prihodnjich tako napredovala v korist slovenskega kmeta!

Glasba.

Stanko Premrl. Hvalite Gospoda v nje-govih svetnikih! Dvajset pesmi v čas svet-nikom za mešani zbor. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena part. 2 K 40 v., glasovi po 60 vin. — Naš odlični skladatelj in stolni regenschori, g. Stanko Premrl, po-klanja to zbirko svojih najnovejših napevov spominu petdesetletnice smrti nepozabne-ga Gregorja Riharja, ki je bil tudi organist v ljubljanski stolnici. Meseca julija letos bo preteklo petdeset let, kar je umrl naš sloveč ljudski skladatelj Gregor Rihar. Cerkveni zbori bodo gospodu skladatelju gotovo hva-ležni, da se je spomnil s svojim novim de-lom Riharjeve smrti.

Pesmi svetnikov — razven kar jih je v Foersterjevi Ceciliji — nimamo veliko in je torej nova zbirka teh napevov pomanjkanje istih precej izpopochnila.

Zbirke dalje pripravljati bi bilo odveč. Ime skladateljevo že itak jamči za izvrstno in pristno blago, delo samo pa hvali mojstra.

**Ali ste že pridobili „Miru“
-- novega naročnika? --**

Raznoterosti.

Zanimanje za Slovence. V Parizu se je te dni ustanovil poseben klub, ki je prevzel nalogo, da širi med francoskim narodom poznavanje Slovencev in njihov pomen v kulturnem razvoju Jugoslovanstva. »Groupe d'études Franco-Slovenes«, kakor se društvo imenuje, hoče potom predavanj in tudi potom žurnalistike seznaniti Francoze o razmerah Slovencev, o njihovih narodnih bojih napram pangermanizmu in tako opozoriti vesoljni svet na kričeče krivice, ki se gode Slovincem v narodnem oziru. Na čelu teh prijateljev Slovencev stoji veleintelligen-ten in socialno visoko stoječ moč, namreč g. Julij Tixerant.

Prokletstvo razporoke v Ameriki. Novi-yorská državna komisija, ki preiskuje vpliv razporoke, je 15. prosinca t. l. poročala, da se je v zadnjih 40 letih v Združenih drža-vah v Ameriki ločilo 1,850.000 zakonskih pa-rov. Samo v pretečenem letu je bilo nad 100 tisoč razporok. Nad 70.000 otrok je bilo s tem oropanih svojih očetov ali mater. Te števil-ke jasno govorijo, kako škodljiv bi bil ci-vilni zakon, za katerega se pehajo razni svo-bodomiselci v Avstriji, tudi v državnem oziru.

Hud mraz. V Kopenhagnu je bil dne 31. prosinca t. l. mraz — 53,3° C, najhujši mraz, kar ga pomnijo tamošnji ljudje.

Žalostna slika koroških razmer se vidi iz neke bedaste pesmi, ki kroži sedaj po li-stih. Konec te čobodre se glasi:

Wir Kärntner smo Deutsche,
Deutsch mora vse bit,
Sonst kriegst mit der Peitsche,
Du windischer bik.

»Gorica« pripominja k tej značilni nem-škutarski »modrosti«:

To je res tužni Korotan, kjer se rodi tako prismojeno pisarjenje.

Železnica iz Evrope v Ameriko. Pod tem zaglavjem prišana »Železničarski Glasnik«, ki je pričel z novim letom dvakrat mesečno izhajati v Ljubljani ter je strokovni list slovenskih železničarjev (celoletna naročnina znaša 3 K 60 vin.), sledečo zaničnost: »Že pred več leti si je neka ameriška glava domislila Evropo čez Azijo po železnici z Ameriko zvezati. Sedaj so se zopet začeli s tem vprašanjem pečati in doznali smo, da bi se morska ožina — Beringova cesta — med Azijo in severno Ameriko podvrtala s 64 kilometrov dolgim predorom. Ako se pomislijo veliki stroški za novodobno opremljene ladje in pa nevarne vožnje po morju, bi se nameravala železnica kljub ogromnim stavbnim stroškom vendar še prej obnesla, kot pa marsikatera avstrijska krajevna proga.« — Nemški fanatiki: In kod najkrajša zveza do narodno - pravične — pameti?!

Za smeh in kratek čas.

Iz šole.

Katehet: Kdo podeduje, kar imajo oče, če oče umrjejo?

Otrok: Mati.

Katehet: Kdo pa tedaj, če so mati že prej umrli?

Otrok: Tisti, ki pobira cunje.

Velikomestno.

Tujec: Prosim, gospod, kdaj odpelje večerni vlak iz Borovelj v Celovec?

Nemčurski bahač iz Borovelj: Malo pred tričetrt na sedem; pa pazite, da na napadni vlak ne stopite!

Listnica uredništva. Možica: Zadeva je videti zgolj zasebna, kolikor je iz dopisa sploh mogoče dognati. Zasebne reči pa ne spadajo v javen list, vrh tega še brez podpisa.

Vsaka razumna, varčna gospodinja uporablja samo to sladno kavo

Učenca

sprejme Anton Kalan, mizarški mojster v Celovcu, Salmstraße 5.

Prave

čebelno-voščene sveče,

sveče za pogrebe, olje za večno luč,

med za pisanje čebel in za zdravilo priporočila po nizki ceni

včani J. Kopač, svečar v Gorici.

Loterijske številke.

Brno, 19. februarja: 25, 8, 20, 59, 17
 Gradec, 19. februarja: 71, 30, 47, 57, 55
 Linc, 22. februarja: 49, 9, 20, 3, 79

Tržne cene v Celovcu

20. svečana 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	v
	K	v	K	v
Pšenica	—	—	—	—
Rž	21	50	23	13
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	26	80	—	12 60
Oves	21	—	22	46 7 62
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16 20
Turščica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	60	7	20 3
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	7	50	10	—
„ kisló	6	50	8	—
Slama	3	60	4	60
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	23
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje) 1 kg	2	80	3	60
Sur.maslo (putar), 1 „	2	60	3	60
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30
„ sur. 1 „	2	—	2	20
Svinjska mast 1 „	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	20	—	26
Piščeta, 1 par	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	2	90	3	40
30 „ „ mehka, 1 „	2	60	3	—

Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	
„ za vožnjo	520	—	—	—	2	2	
Junci	250	80	—	—	3	2	
Krave	280	520	72	—	32	18	
Telice	300	—	—	—	1	1	
Svinje, pitane	—	—	—	144	146	27	
Praseta, plemena	16	52	—	—	160	120	
Ovce	—	—	—	—	—	—	

Lepa kmetija z gostilno.

Takoj se odda radi mladoletnosti posestnice Mlinarjeva kmetija v Resnici pri Borovljah z gostilno vred za kakih 6 let v najem. Kmetija ima kakih 42 do 45 birnov posevke, lepe travnike in pri hiši lepe pašnike v logu, da se redi lahko 20 do 24 glav govedi in par konj. Zelo pripravno je tudi za rejo žrebet, ker je v bližini log. Mleko se ugodno prodaja v Borovlje. V uporabo ima najemnik lahko tudi mlatilnico in rezalni stroj, ki ju goni vodna sila. Voda je napeljana v kuhinjo in hlev. Polje je v zelo dobrem stanu. Stelje je dosti. Drv si sme napraviti kakih deset sežnje. Gostilna je zelo dobro obiskana, ker je lep senčni izprehod iz Borovelj in se poleti radi hodijo tja kopat. — Ponudbe naj se pošljejo na Mihaela Turka, posestnika v Resnici št. 18, pošta Borovlje, Koroško.

Zdravniško in klinično potrjeni uspehi

dokazujejo, da je pri mučnem krčevitem kašlju otrok in odraslih

THYMOMEL SCILLAE

dragocen in gotovo učinkujoč izdelek.

Besedna znamka zava ovana.

Lajša krčeviti kašelj, zmanjšuje njegovo ponavljanje, pospešuje njegovo razslizanje in pomirjuje kašelj ter odstranjuje težko dihanje.

1 steklenica 2-20 K. Po pošti proti predplačilu 2-90 K pošilja franco 1 steklenico, 7— K 3 steklenice, 20— K 10 steklenic. Ne dajte si usiljevati nadomestnih sredstev.

Povprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni,
c. kr. dvornega dobavitelja,
PRAGA-III., št. 203.

Pozor na ime izdelka,
izdelovatelja in var-
stveno znamko.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt

Ženitna ponudba.

Posesnik in rudar pri državnem rudokopu, 39 let star, samski, treznega katol.-narodnega značaja, s premoženjem v vrednosti 7000 K, se želi poročiti s katoliškim, pravno neomadeževanim dekletom z dežele s premoženjem 2000—2500 K. Prednost imajo dekleta 30—35 let, ki so obiskovale kakšno narodno ali gospodinjstvo šolo. Pisma se prosi s celim imenom, če mogoče s sliko, na upravništvu lista »Mir« št. 7 do 15. marca. Tajnost zjamčena.

Pogledati ne stane nič.

Kdor želi imeti k praznikom lepo, dobro in po ceni obleko, naj piše po vzorce, poštnine proste, na naslov:

Hedžet & Koritnik
Gorica (Primorsko)

manufakturna trgovina na debelo in drobno.

Najboljše in najmoderneje sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki, Celje 308.

Vzorec in cenik čez tisoč stvari s slikami poštnine prosto.

Postni pastirski list

prevzvišenega gospoda knezoškofa krškega s postnim redom za Krško škofijo za l. 1913

se dobi v podobi zelo ročne brošurice v tiskarni Družbe sv. Mohorja. Cena 20 vinarjev. Cena 20 vinarjev.

Učenca

zmožnega za trgovino z mešanim blagom, sprejme takoj Josip Renko, Borovlje (Kor.)

Pri reumatizmu in neuralgiji

lajša in pomiruje bolečine, pri skralni izsesava otekline na členih in jih nareja zopet gibene; pri ozeblinah odstranjuje v kratkem času neprijetno boleče srbenje; za vdrgnjenje, masažo, obkladke in kopanje pripravi

CONTRHEUMAN

Besedna znamka za (mentholosaliciziran kostanjev izvleček).

z vdrgnjenjem, masažo ali obkladki. - 1 škatlica 1 krono. Proti predplačilu K 1.50 se pošlje 1 škatlica Proti predplačilu K 5.— se pošlje 5 škatlic Proti predplačilu K 9.— se pošlje 10 škatlic

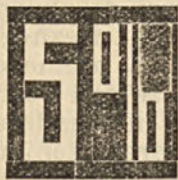
Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni
c. kr. dvornega dobavitelja, PRAGA III., št. 203.

Pozor na ime izdelka in izdelovatelja.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Kadilci! Katarje itd. z ničemer hitreje in boljše ne od-
pravite, kakor če pridno pijete in grgrate „Tol-
stovrsko“ rudniško namizno kislno vodo.

PIJTE

le „Tolstovrsko slatino“, ki je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami. — Pri vrelcu se je pravkar veliko spopolnilo in zboljšalo, da je sedaj mogoče z vsemi drugimi kislimi vodami konkurirati.

Tolstovrška je izborno zdravilo za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezn v ledvicah in mehuru ter pospešuje tek in prebavo. — Tolstovrška je tudi osvežujoča namizna kislina voda ter je bila odlikovana na mednarodni razstavi v Inomostu ter na higijski razstavi na Dunaju.

Dobiva se v vseh boljnjih gostilnah, trgovinah in lekarnah ter pri podjetju „Tolstovrške slatine“ pošta Guštanj, Koroško. — Zaboj s 25 3/4 l steklenicami z zabojem vred stane samo 5 kron. Prazne steklenice drugih voda se sprejmejo po nizki ceni v polnitev. Železniška postaja Spodnji Dravograd. — Pri podjetju je tudi gostilna ter trgovina z mešanim blagom, sadjem in deželnimi pridelki. — Brzjavni naslov: Oset Streitoben.

Absinentii! Posušite se le odno „Tolstovrško“ rud-
niško vodo, ki namdomosti vsako drugo
pljudo.

Spovedne in obhajilne podobice s sloven- skim besedilom in brez besedila.

Lesar, Berila in evangeliji, vez. K 4-50, pošt-
nina 30 vinarjev.

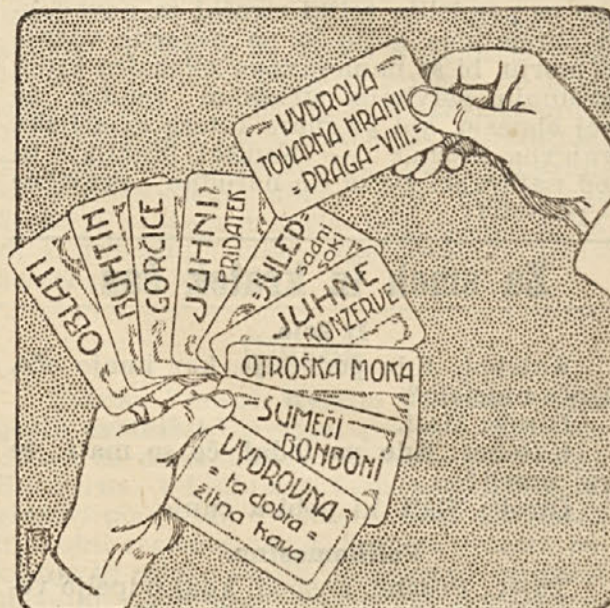
Cerkvena berila, izdal preč. kn.-šk. ordinarijat
v Mariboru, broš. K 4-20, vez.
K 5-80, poština 30 vin.

Kozák R., c. in kr. vojaški kurat:
„Zivilgeislichkeit & Militärangellegenheit“
1908., broš. nam. K 1-20, samo K —70 s pošt. vred,
vez. „2-20, „1-50“

Cerkvena oblačila, kelihe, ciborije, monštrance, sveč-
nike, skratka vse cerkv. kovinske potrebščine, cerkveno
perilo, kolarje, šmizete ima v veliki izbi v zalogi
Knjigarna in trgovina umetnin „Društva sv. Jožefa“ v Celovcu.

Krompirja in jabolk

kupi več vagonov trgovec Rudolf Pevec v
Mozirju. Cena po dogovoru.

Manjše posestvo

v bližini Vrbskega jezera, pol ure od Vrbe, je zaradi
preselitve naprodaj ali se da v najem. Pri hiši je
en oral zemljišča, prosta paša, gostilna, mutni mlin,
trgovina z mešanim blagom in trafika. Več pove
Jos. Dürnegger, Borovniče, pošta Vrba ob jezeru.

OZNANILO.

Tvrška Bratje Tavčar & Co. je postavila v Ce-
lovcu kraj tovor-
nega kolodvora **parno žago**. Imeno-
vana **les**, to je plohe v vsaki količini, tudi na
kupuje vozove, (plohi se sprejemajo od 12 cm
debeline naprej), smrekove, borove, mecesnove kakor
tudi vsake vrste gozde. Dobiva se tudi žagovina ter
vsake vrste odpadki za kurjavo. — Kdor želi natan-
nejših pojasnil, naj vpraša na žagi.

BRATJE TAVČAR & CO., Celovec.

Življensko vprašanje za vsakega

je zdrav želodec. Zato je dolžnost človeka.
da si ga ohrani ali tam, kjer se že nahaja
kaka nerednost, isto odpravi.

Po nešteti zahvalnih pismih so se iz-
borno izkazale kot najzanesljivejše domače
zdravilo za slab želodec pri otrocih in
odraslih, za povzdigo teka in odstranitev
slabe prebave, zaprtja, kolcanja, brez-kus-
nosti, slabosti, slabega spanja itd. vsled mo-
tenja prebavljanja več kot trideset let sem

BRADY-jeve želodčne kapljice

prej imenovane Marijateljke kapljice.

Varujte se slično glasečih se ponaredb
in popačb in pazite na poleg se nabajajočo
varstveno znamko Matere božje z Detetom na
desni roki in podpis:

Dobivajo se v lekarnah v steklenicah
po 90 v in K 1-60. Pošilja se od lekarnarja:
C. Brady, Dunaj I., Fleischmarkt 2/385
(6 steklenic za K 5-40, 3 podvo, ne steklenice
za K 4-80 poštine prosto).

Za
Velikonoč
najnovejše razno-
vrstno blago za
moške in ženske
obleke

pri
Jos. Druškoviču
v Slov. Gradcu

Zimsko blago za polovico cene

Zimsko blago za polovico cene

Varujte Vaš želodec

predno je zamujeno

in podpirajte njegovo službo kot prebavljajoči
in očiščujoči ud.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli
skrbno pripravljeno, tek zbujujoče in prebavljanje pospešu-
joče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in od-
strani znane posledice nezmerne, slabe diete, prehlajenja
in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne
tvoritve kislin ter krče, je **dr. Rose balzam**
za želodec iz lekarn **B. Fragnerja v Pragi**.

SVARILO! Vsi deli embalaže
imajo postavno de-
ponovano varstveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, c. in kr. dvornega
dobavitelja,

„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,
vogal Nerudove ulice.

Po pošti se razpošilja vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpo-
šiljavi K 1-50 se pošlje mala steklenica, za K 2-80 velika
steklenica, za K 4-70 dve veliki steklenici, za K 8- štiri
velike steklenice, za K 22- 14 velikih steklenic poštine
prosto na vse postaje avstro-ogrške monarhije.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske, v Celovcu „Pri angelu“,
P. Hauser, V. Hauser, H. Gutt.

Thomasova žindra

se na vi-
gred uporablja z
najboljšim uspehom na
vsake vrste zemlji, za jaro žito
in sečne pridelke kakor tudi za zvrhnje
gnojenje na jesenske posetve, ki pri setvi še
niso dobile nobenih gnojil s fosforovo kislino. Svojo
zaščeno čisto izborno Thomasovo žindro odpošiljamo
z varstveno znamko na vrečah in plombah. Dobiva se v vseh
na naših lepkih zaznamovanih prodajalnah.

Tovarne Thomasovega fosfata z. z o. z. Berolin W.

Q. I. 700.

Pred slabo robo svarimo!

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po **4 3/4 %** od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni 5% proti 60 dnevni 5 1/2 %
odpovedi po odpovedi po